

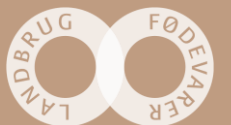
Naturtjek på økologiske bedrifter

Hos: Rudy Mikkelsen

Naturtjek er udarbejdet af Sirid M Kaatmann

SEGES

STØTTET AF
Fonden for **økologisk landbrug**

Hvordan fungerer Naturtjek?

Med udgangspunkt i besøget, foreslår vi her nogle fokuspunkter, hvor det enten handler om at bevare en naturværdi, eller hvor noget kan gøres anderledes for at højne naturværdien på arealet.

Vi har vægtet tiltag og arealer på en skala fra 1 til 10 stjerner, hvor mange stjerner betyder ”god naturværdi, og her får man mest natur for pengene” – så her er det vigtigt at prioritere din naturindsats. Ikke alle arealer eller tiltag kan score 10 point.

Ved beskrivelsen af et fokuspunkt vil der muligvis være stjerner som er lysere i farven, disse stjerner indikerer et forbedringspotentiale, som kan indfries hvis anbefalingen følges. De lyse potentiale-stjerner er ikke angivet på oversigtskortet.

Anbefalingerne er generelt gældende, så selvom vi tager udgangspunkt i nogle specifikke steder på bedriften - f.eks. et læhegn – så gælder vores råd også for de andre læhegn som findes på matriklen.

Det er selvfølgelig helt frivilligt om anbefalingerne bliver fulgt.

God fornøjelse!

SEGES

Kort om projektet

Formålet er at afprøve et konkret værktøj i form af et 'Naturtjek', der skal synliggøre hvor og hvordan du som landmand kan gøre en særlig indsats for at højne natur og biodiversitet på din bedrift. Projektet skal give dig mere viden om, hvor dine vigtigste naturværdier er, og give dig konkrete forslag til, hvad du kan gøre for at beskytte, forbedre og udvide din natur.

Bedriftsoversigt og fokuspunkter

På oversigtskortet kan du se hvor mange stjerner hver lokation har fået.

1. Gammel læhegn
2. Eng med afgræsning
3. Hede uden afgræsning
4. Stendynge
5. Skov og vandhul

1. Levende læhegn

Generelt: Gammelt læhegn med flere arter af blomstrende træer og buske der giver føde til insekter. Gamle træer er vigtige levesteder og værdien af læhegnet afhænger derfor også af alderen på læhegnet.

Specifikt for bedriften: Tæt læhegn af flere tidligt blomstrende buske og træer., bl.a. pil, alm. hæg hvidtjørn samt blomstrende rynket rose. Inde i læhegnet var der flere døde træer, der får lov og ligge. Pga. strømhegnet bliver der ikke taget slet helt ind til læhegnet, derfor kommer der en naturlig blomsterrig bræmme, hvilket er fødegrundlag for insekter.

Læhegnet er ensartet, men med gode arter der giver fødegrundlag til insekter i foråret og med en blomsterrig bræmme der er føde til insekterne når læhegnet er afblomstret.

Derfor får læhegnet 5 ud af 7

Anbefaling: Der er ikke så stor variation i læhegnet. En åbning eller steder, hvor læhegnet er knap så tæt evt. med store sten og dødt ved ville give mulighed for flere levesteder.

Ved klipning af læhegn anbefales det at lade afklip ligge i læhegnet. Døde og syge træer kan bevares som levesteder.

2. Eng og naturligt vandløb

Generelt: Afgræsset eng og vandløb, med mange blomster og buske giver grundlag for levesteder og fødegrundlag for insekter, fugle og andre smådyr.

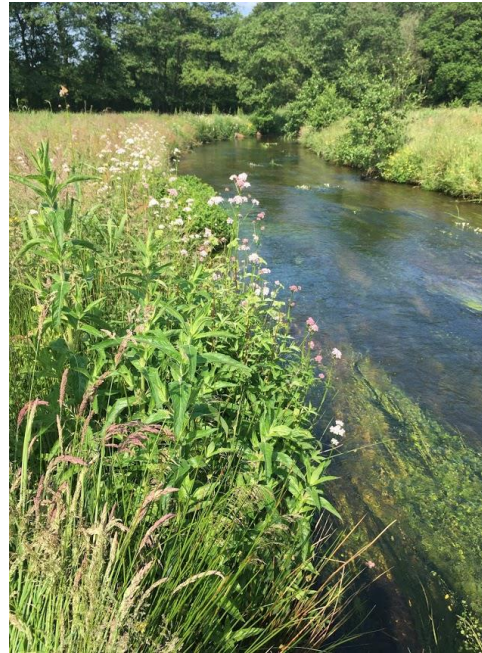
Specifikt for bedriften: Fin blomstrende eng med små buske. Engen afgræsses af goldkøer, køerne er vigtige, de skaber lidt ravage og spiser græsset så blomsterne kan få lys. Desuden lægger de kokasser, der er vigtige for flere insekter og biller til føde og bolig.

Engen summer af liv og der var flere sommerfugle. Engen bliver ikke græsset for hårdt, men skal selvfølgelig heller ikke græsses for let, så brændenælder, tidsler og siv tager over.

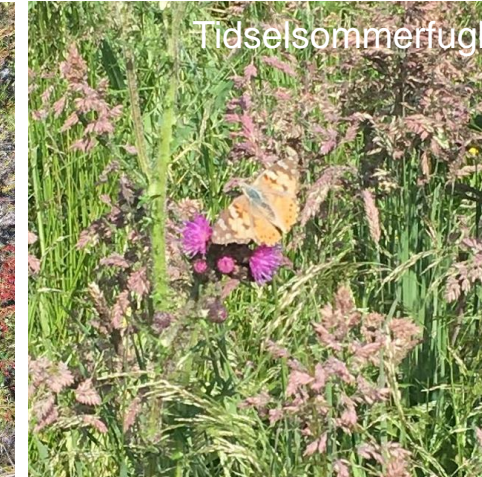
Engen har stor diversitet, med mange blomster, samt områder der er tæt græsset. Når der er variation i landskabet og bevoksningen, er der flere arter der kan finde et levested i området.

Anbefaling: Forsæt afgræsning, hvis det er muligt træk afgræsningssæsonen så køerne får bidt græsset ned efter afblomstring i efteråret/ vinter.

SEGES

En kokasse, bille-bolig

Tidselsommerfugl

Gul iris

3. Hede

Generelt: Hedeareal uden afgræsning.

Specifikt for bedriften: Hedearealet er ikke afgræsset, men opvækst af fx fyr er blevet fjernet, så den ikke helt er sprunget i skov. På arealet er der flere blomster/ buske som lyngsnerre, revling, tyttebær og blåhat. Blåhat er en god insektblomst og til den, knytter sig artsspecifikke insekter til som fx blåhat-jordbi. På heden er der flere blotlagte sten, det er gode steder til fx slanger, firben stenboende laver, der kan få varmen på stenen, men også forskellige mosser bor på stenene.

Heden har tegn på at, den er ved at springe i skov, der er blomster, men de er samlet mest i midten af arealet.

Derfor får arealet 5 ud af 10.

Anbefaling: Heden kunne med fordel afgræsses. Det bedste ville være afgræsning kun i efteråret fx sammen med slætmarken. Det lille stykke skov, der ligger i forbindelse med heden, kunne sagtens hegnes med. Vær opmærksom på at, det kan kræve godkendelse fra kommunen, da det er § 3 beskyttet.

Ved at der afgræsses i efteråret/vinter spiser kvierne opvækst og dødt græs, mens de ikke hindrer blomstring. Desuden ville kvierne med deres færden lave nye levesteder fx ved at støvbade eller lave stier, hvor jorden bliver blotlagt.

SEGES

Opvækst af træer og buske

Blåhat med Grøn Køllesværmer

Blotlagte sten

4. Stendyngge

Generelt: Stendyngger der ligger placeret rundt omkring, skaber levesteder til fx markfirben, mosser og stenboende insekter. Stendyngen bruges til at sole sig ved men også som gemmested. En stendyngge placeret et solrigt sted er at foretrække. En urørt stenbunke vil med tiden få karakter af et gammelt dige med mosser og stenboende laver.

Specifikt for bedriften: På ejendommen er der en stendyngge, hvor stenene samles. Dyngen ligger i et krat med flere store træer.

Dyngen får 4 ud af 7, da den kunne ligge bedre og da der bliver tilført nye sten årligt.

Anbefaling: Det anbefales at lave flere bunker med sten og ikke hælde oveni eksisterende. Så insekter, mosser og krybdyr kan indtage stendyngen.

En stendyngge kan med fordel ligge et solbeskinnet sted. Den eksisterende dyngge må meget gerne blive liggende.

5. Skov/ krat med vandhuller

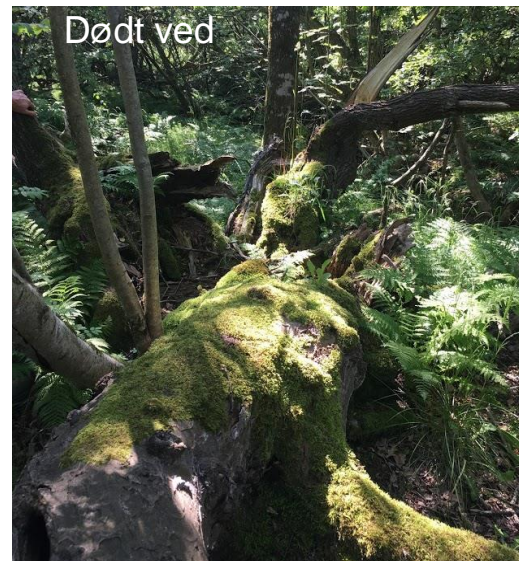
Generelt: Urørte skove er levesteder for mange dyr, insekter, svampe og planter. Skove med dødt ved er meget værdifulde. Lysninger og variationer skaber yderligere flere levesteder. Vandhuller kan være levested for padde og vil typisk tiltrække fugle

Specifikt for bedriften: Området er tidligere anvendt til indvinding af mergel, men har fået lov at springe i skov. Der er flere ældre træer og en del dødt ved i skoven. I skovbrynet er der brombærkrat og andet blomstrende krat. Omkring mergelgravene er der tæt skov, derfor får vandhullerne sparsomt med sol. I forbindelse med skoven er det et krat/brak område, hvor der er mange blomster og mange sommerfugle og insekter. I skoven er der råvildt, fasaner, hare mv.

Området er varierende med tæt skov, lysåbninger, krat og brak. Der er tørre områder samt våde områder. Den variation gør at flere arter kan finde levesteder og et fødegrundlag. Derfor får det 9 ud af 9.

Anbefaling: Afgræsning med kvier i efteråret kunne hjælpe med at bibeholde lysninger, og bidrage med dynamik, så der skabes levesteder til flere arter, samt bibeholder lysåbne områder ved og i skoven.

SEGES

Ønsker du at vide mere?

Du er altid velkommen til at kontakte vestjysk

Sirid M. Kaatmann, vestjysk smk@vestjysk.dk
tlf. 51377602

Appen for § 3-natur - beskyttet natur

Med telefonen i hånden kan søge informationer om din natur, når du står ude på bedriften. Ligesom på Miljøportalen kan du få et overblik over den beskyttede natur, læse artslister for arealerne, samt undersøge HNV-score.

Miljøportalen

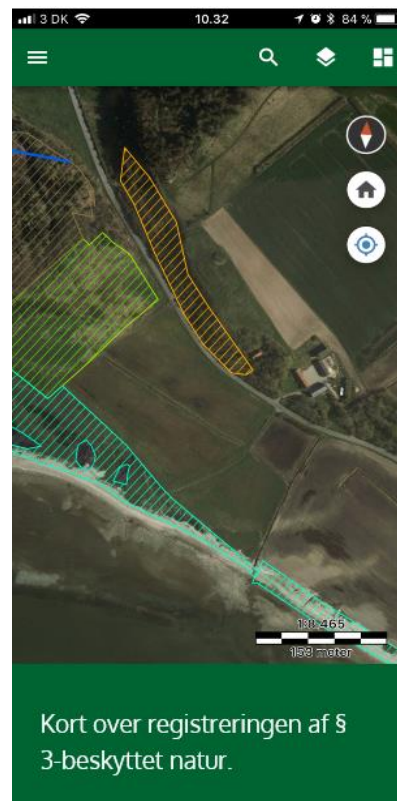
Få et overblik over naturen på din bedrift. Her kan du få information om arealer med beskyttet natur, HNV-score og artslister for dine arealer:

<https://arealinformation.miljoportal.dk>

SEGES

Appen "Beskyttet natur"

Søg info om naturen når du står derude.

HNV-score

High Nature Value (HNV) er en indikator for et areals naturværdi og bruges til at prioritere naturplejeindsatsen. En Høj HNV-værdi indikerer høj naturværdi.

